

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

P9_TA(2020)0376

Iran, w szczególności przypadek laureatki Nagrody im. Sacharowa w 2012 r. Nasrin Sotoudeh**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie Iranu, w szczególności sprawy laureatki Nagrody im. Sacharowa w 2012 r. Nasrin Sotoude (2020/2914(RSP))**

(2021/C 445/15)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Iranu, w szczególności rezolucję z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie Iranu, w szczególności sprawy Nasrin Sotoude ⁽¹⁾, i rezolucję z dnia 17 września 2019 r. w sprawie sytuacji obrońców praw kobiet i uwięzionych obywateli UE o podwójnym obywatelstwie ⁽²⁾,
 - uwzględniając oświadczenie Biura Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka (OHCHR) z 9 grudnia 2020 r. w sprawie Iranu, w którym żąda on uwolnienia Nasrin Sotoude,
 - uwzględniając oświadczenie rzecznika Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) z 12 grudnia 2020 r. w sprawie egzekucji Ruhollaha Zama,
 - uwzględniając oświadczenie OHCHR z 25 listopada 2020 r. wzywające Iran do wstrzymania egzekucji Ahmadrezy Djalalego,
 - uwzględniając sprawozdanie specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. sytuacji w zakresie praw człowieka w Islamskiej Republice Iranu z 26 października 2020 r., w którym wzywa się do pociągnięcia do odpowiedzialności za gwałtowne tłumienie protestów, oraz jego sprawozdanie z 21 lipca 2020 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Islamskiej Republice Iranu,
 - uwzględniając 5. dialog na wysokim szczeblu między Unią Europejską a Iranem z 9 grudnia 2020 r.,
 - uwzględniając Wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka,
 - uwzględniając wytyczne UE w sprawie kary śmierci, tortur i wolności słowa,
 - uwzględniając przyznanie Nasrin Sotoude w 2012 r. Nagrody im. Sacharowa za wolność myśli,
 - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,
 - uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Nasrin Sotoude, laureatka Nagrody im. Sacharowa za wolność myśli w 2012 r., jest irańską prawniczką, więźniem politycznym i działaczką na rzecz praw człowieka, która przez ostatnie 15 lat walczyła o prawa kobiet, dzieci, mniejszości religijnych, dziennikarzy i artystów, a także osób skazanych na karę śmierci, w związku z czym jest stale atakowana i nękana przez władze irańskie oraz wielokrotnie aresztowana i więziona; mając na uwadze, że postępowanie w jej sprawie i stawiane jej zarzuty pokazują, w jak wielkim stopniu irańska władza sądownicza penalizuje działalność na rzecz praw człowieka;
- B. mając na uwadze, że Nasrin Sotoude jest arbitralnie przetrzymywana od 13 czerwca 2018 r. za reprezentowanie kobiet, które protestowały przeciwko obowiązującemu irańskiemu prawu hidżabu, a została skazana zaocznie w marcu 2019 r. na 33 lata więzienia i 148 batów; mając na uwadze, że eksperci ONZ wielokrotnie wyrażali poważne obawy, że jej obecne zatrzymania są arbitralne, i wzywali do jej uwolnienia;
- C. mając na uwadze, że Nasrin Sotoude została tymczasowo zwolniona 7 listopada 2020 r. po pozytywnym wyniku testu na obecność COVID-19; mając na uwadze, że 2 grudnia 2020 r. nakazano jej powrót do więzienia Qarchak, ośrodka więzienia kobiet w Teheranie znanego z okrutnych i nieludzkich warunków przetrzymywania; mając na uwadze, że ta decyzja władz Iranu może mieć konsekwencje zagrażające jej życiu, a ponadto przedłuża jej arbitralne przetrzymywanie z naruszeniem zobowiązań Iranu wynikających z prawa międzynarodowego praw człowieka;

⁽¹⁾ Dz.U. C 388 z 13.11.2020, s. 127.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0019.

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

- D. mając na uwadze, że rodzina, krewni i przyjaciele Nasrin Sotude, w szczególności jej mąż Reza Khandan, są atakowani przez władze irańskie w celu uciszenia ich i zmuszenia do zaprzestania wszelkich kampanii na rzecz uwolnienia Nasrin Sotude;
- E. mając na uwadze, że aresztowanie Nasrin Sotude to część zaostrzonych represji wobec obrońców praw kobiet w Iranie; mając na uwadze, że obrońców praw kobiet, którzy czynnie działają na rzecz wzmocnienia pozycji i praw kobiet, spotykają prześladowania, arbitralne aresztowania i zatrzymania, a ich prawa do sprawiedliwego i rzetelnego procesu sądowego nie są przestrzegane;
- F. mając na uwadze, że Ahmadreza Djalali, irańsko-szwedzki lekarz oraz profesor akademicki i profesor Uniwersytetu VUB w Belgii oraz Università degli Studi del Piemonte Orientale we Włoszech, skazany w październiku 2017 r. na śmierć na podstawie fałszywych zarzutów szpiegostwa, został – jak się przypuszcza – przeniesiony do celi izolacyjnej w ramach przygotowania do egzekucji, pomimo szeroko zakrojonych ustaleń, które potwierdzają, że jego proces był rażąco niesprawiedliwy, a jego skazanie zostało oparte na zeznaniach wymuszonych torturami; mając na uwadze, że irańscy urzędnicy grozili jemu, a także jego zamieszkałej w Iranie i w Szwecji rodzinie śmiercią;; mając na uwadze, że w liście przygotowanym w więzieniu politycznym Evin napisał, że powodem jego zatrzymania była odmowa zgody na szpiegowanie instytucji europejskich na rzecz Iranu; mając na uwadze, że 24 listopada 2020 r. dr Djalali został poinformowany, że jego egzekucja jest nieuchronna;
- G. mając na uwadze, że 12 grudnia 2020 r. dziennikarz Ruhollah ZAM został powieszony w następstwie pośpiesznej decyzji Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2020 r. o podtrzymaniu jego kary śmierci za niejasne zarzuty „korupcji na ziemi”, poparte wymuszonymi zeznaniami; mając na uwadze, że R. Zam, któremu udzielono azylu we Francji w 2009 r. i który prowadził popularny kanał Telegram krytykujący władze irańskie, został zwabiony do Iraku, porwany i przewieziony do Iranu przez władze irańskie; mając na uwadze, że jego egzekucja za korzystanie z przysługującego mu prawa do wolności wypowiedzi stanowi rażące naruszenie prawa międzynarodowego praw człowieka;
- H. mając na uwadze, że obywatelka UE i znana francusko-irańska wykładowczyni Fariba Adelkhah, dyrektor ds. badań naukowych na Uniwersytecie Nauk Politycznych w Paryżu, jest arbitralnie przetrzymywana w więzieniu Evin od czerwca 2019 r.;
- I. mając na uwadze, że osoby mające podwójne – unijne i irańskie – obywatelstwo nadal są aresztowane, a następnie przetrzymywane przez długi czas w izolacji i przesłuchiwane, pozbawione gwarancji procesowych, nie mają dostępu do uczciwego procesu i otrzymują długie wyroki pozbawienia wolności na podstawie niejasnych lub ogólnikowych zarzutów dotyczących „bezpieczeństwa narodowego” i „szpiegostwa”; mając na uwadze, że Iran nie uznaje podwójnego obywatelstwa, ograniczając w ten sposób dostęp przedstawicieli zagranicznych ambasad do osób posiadających podwójne obywatelstwo przetrzymywanych w tym kraju;
- J. mając na uwadze, że irańskie sądy nie zapewniają rzetelnego i sprawiedliwego procesu, odmawiając dostępu do pomocy prawnej, zwłaszcza w czasie dochodzenia, a także wizyt przedstawicieli placówek konsularnych, ONZ i organizacji humanitarnych; mając na uwadze, że wyroki wydawane przez irański wymiar sprawiedliwości często opierają się na niejasnych i ogólnikowych zarzutach dotyczących bezpieczeństwa narodowego i szpiegostwa; mając na uwadze brak niezależnych mechanizmów gwarantujących odpowiedzialność pracowników sądownictwa oraz że nadal istnieją poważne obawy dotyczące upolitycznienia sędziów;
- K. mając na uwadze, że protesty irańskiego społeczeństwa obywatelskiego przeciwko ubóstwu, inflacji, korupcji i autorytaryzmowi politycznemu spotykają się z poważnymi represjami ze strony władz państwa; mając na uwadze, że służby wywiadowcze Iranu nasiliły represje wobec pracowników organizacji społeczeństwa obywatelskiego i obrońców praw człowieka, prawników, działaczy na rzecz ochrony środowiska, obrońców praw kobiet, studentów, dziennikarzy, nauczycieli, kierowców ciężarówek i pokojowych działaczy;
- L. mając na uwadze, że eksperci ONZ ds. praw człowieka wezwali Iran do zagwarantowania praw obrońcom praw człowieka i prawnikom, którzy zostali uwięzieni za publiczne wyrażenie poparcia dla protestów przeciwko obowiązkowemu noszeniu hidżabu w Iranie oraz ponownie wyrazili poważne obawy w związku z trwającymi egzekucjami młodocianych przestępców w Iranie;
- M. mając na uwadze liczne doniesienia na temat nieludzkich i poniżających warunków w więzieniach oraz odmowy wystarczającego dostępu do opieki lekarskiej podczas pobytu w areszcie, co ma na celu zastraszenie, karanie lub wymuszanie zeznań osób zatrzymanych i narusza Wzorcowe reguły minimalne ONZ dotyczące postępowania z więźniami;
- N. mając na uwadze, że dziesiątki obrońców praw człowieka, dziennikarzy, prawników i działaczy nadal pozostają w więzieniach za pokojową działalność i nie objęto ich ułaskawieniem i tymczasowymi zwolnieniami wprowadzonymi w czasie pandemii COVID-19 w celu ograniczenia przeludnienia w więzieniach;

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

- O. mając na uwadze, że specjalny sprawozdawca ONZ ds. sytuacji w zakresie praw człowieka w Islamskiej Republice Iranu w swoim rocznym sprawozdaniu przedłożonym Zgromadzeniu Ogólnemu ONZ 21 lipca 2020 r. był zaniepokojony ciągłym stosowaniem przez Iran kary śmierci i wysokimi wskaźnikami egzekucji, a także potwierdził, że otrzymane sprawozdania wskazują na stałą tendencję do ograniczania wolności słowa i ciągłej dyskryminacji mniejszości i kobiet;
- P. mając na uwadze, że w tym samym sprawozdaniu specjalny sprawozdawca ONZ stwierdza, że pomimo wyraźnych dowodów na to, że irańskie siły bezpieczeństwa używały nadmiernej i śmiertelnej siły, która spowodowała zgon ponad 300 osób, w tym kobiet i dzieci, podczas protestów w listopadzie 2019 r., blisko rok później władze Iranu wciąż nie przeprowadziły dochodzenia zgodnego z międzynarodowymi standardami;
- Q. mając na uwadze, że coraz częściej dochodzi do wydawania wyroków śmierci wobec demonstrantów, z zastosowaniem wzorca tzw. zeznań wymuszonych torturami i natychmiastowej egzekucji demonstrantów bez informowania ich prawników lub członków rodziny, jak miało to miejsce w przypadku gwiazdy zapasów Navida Afkariego, zamordowanego 12 września 2020 r. w oparciu o zarzuty, do których się w całości nie przyznał; mając na uwadze, że jego bracia pozostają w więzieniu i otrzymali bardzo długie wyroki za udział w antyrządowych protestach;
- R. mając na uwadze, że Parlament przyjął rezolucję wzywającą do utworzenia w ESDZ działu StratCom ds. Bliskiego Wschodu, zwłaszcza Iranu;
- S. mając na uwadze, że technologie masowej inwigilacji są wykorzystywane do tłumienia protestów internetowych i ulicznych, w tym za pomocą cenzury internetu; mając na uwadze, że media państwowe prowadzą kampanie dezinformacyjne przeciwko demonstrantom i obrońcom praw człowieka, z udziałem czołowych osobistości krajowych, w celu wypaczenia protestów z listopada 2019 r.;
1. zdecydowanie potępia arbitralne zatrzymanie, skazanie, a ostatnio powrót do więzienia obrończyni praw człowieka i prawniczki Nasrin Sotude oraz wzywa władze Islamskiej Republiki Iranu do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia i umożliwienia jej skorzystania z opieki zdrowotnej, jakiej potrzebuje;
 2. z całą mocą potępia przeprowadzoną 12 grudnia 2020 r. egzekucję dziennikarza Ruhollaha Zama – mającego siedzibę we Francji redaktora kanału Amad News na Telegramie, oraz egzekucję w dniu 12 września 2020 r. zapasnika Navida Afkariego; przekazuje szczere wyrazy współczucia rodzinom, przyjaciółom i współpracownikom ofiar; wzywa instytucje UE i jej państw członkowskich do zapewnienia skuteczniejszej ochrony mieszkających w UE obywateli Iranu, którzy padają ofiarą nękania i gróźb ze strony irańskich służb wywiadowczych;
 3. wzywa Iran do natychmiastowego wstrzymania zbliżającej się egzekucji szwedzko-irańskiego nauczyciela akademickiego Ahmadrezy Djalaliego, uwolnienia go i wypłaty mu odszkodowania oraz do zaprzestania grożenia jego rodzinie w Iranie i Szwecji; ponadto zdecydowanie potępia stosowanie wobec niego tortur, arbitralne zatrzymanie i wydany na niego wyrok śmierci; zauważa, że 24 listopada 2020 r. dr Djalali został poinformowany, iż organy ścigania wydały nakaz wykonania kary oraz że przebywa on teraz w celi izolacyjnej w sekcji 209 więzienia Evin; ponownie wzywa Wiceprzewodniczącego Komisji/Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa oraz państwa członkowskie UE do podjęcia pilnych działań mających na celu wstrzymanie wszelkich planów stracenia Ahmadrezy Djalaliego, uchylenie wyroku śmierci i zapewnienie jego natychmiastowego uwolnienia;
 4. wzywa wszystkie państwa członkowskie UE do wspólnego wydawania – zgodnie z wytycznymi UE w sprawie obrońców praw człowieka – publicznych oświadczeń i podejmowania inicjatyw dyplomatycznych w celu monitorowania niesprawiedliwych procesów sądowych i w celu wizyt w więzieniach, w których przetrzymywani są obrońcy praw człowieka i inni więźniowie sumienia, w tym obywatele UE w Iranie;
 5. wzywa rząd Iranu do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia setek osób arbitralnie przetrzymywanych za pokojowe korzystanie z przysługującego im prawa do wolności opinii i wypowiedzi, w tym protestujących, dziennikarzy, pracowników mediów, dysydentów politycznych, artystów, pisarzy i obrońców praw człowieka, w tym prawników, obrońców praw kobiet, działaczy na rzecz praw pracowniczych, działaczy na rzecz praw mniejszości, działaczy na rzecz ochrony przyrody, działaczy na rzecz zniesienia kary śmierci i innych osób, w tym osób domagających się prawdy, sprawiedliwości i zadośćuczynienia za masowe egzekucje pozasądowe w 1980 r.; podkreśla, że do czasu ich uwolnienia władze Iranu muszą zagwarantować im psychiczny i fizyczny komfort;
 6. wzywa Iran do natychmiastowego wycofania wszystkich zarzutów i zniesienia wszelkich ograniczeń w podróżowaniu wobec wszystkich obywateli posiadających podwójne obywatelstwo – europejskie i irańskie – którzy są arbitralnie przetrzymywani albo objęci innymi środkami ograniczającymi, jak np. Fariba Adelkhah, Nahid Taghavi, Kameel Ahmady i Nazanin Zaghari-Ratcliffe; ponawia żądanie natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia Kamrana Ghaderiego,

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

Massuda Mossaheba i Morada Tahbaza, którzy są obecnie przetrzymywani w irańskich więzieniach, i ponownie potępia stałą praktykę przetrzymywania obywateli posiadających podwójne obywatelstwo – europejskie i irańskie – przez irańskie sądy po niesprawiedliwych procesach oraz uniemożliwianie im dostępu do pomocy konsularnej;

7. wyraża zaniepokojenie z powodu fizycznej napaści i przymusowego przewiezienia do więzienia Evin 13 grudnia 2020 r. obrończyni praw człowieka Golrokh Iraee; wzywa do natychmiastowego wyjaśnienia jej sytuacji i ponawia swój apel o jej uwolnienie;

8. z całą surowością potępia ataki na prawa do wolności słowa, zrzeszania się i pokojowych zgromadzeń; wzywa władze Iranu do zapewnienia pełnego wdrożenia Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, którego Iran jest stroną, oraz do zapewnienia wszystkim zatrzymanym gwarancji procesowych i sprawiedliwego procesu sądowego, w tym prawa do bycia reprezentowanym przez wybranego przez siebie adwokata;

9. potępia ograniczenia przestrzeni obywatelskiej, stosowanie kary śmierci jako narzędzia represji politycznych, amputacje, chłosty i inne okrutne i niehumanitarne kary zawarte w irańskim kodeksie karnym, okrutne i niehumanitarne warunki przetrzymywania, wymuszanie zeznań torturami i złym traktowaniem oraz stawianie cywilów przed sądami rewolucyjnymi; potępia stosowanie kary śmierci jako środka odstraszałającego wobec pokojowego sprzeciwu działaczy na rzecz praw człowieka i wobec korzystania z wolności słowa; wzywa rząd Iranu do natychmiastowego wprowadzenia moratorium na wszystkie egzekucje w przygotowaniu do całkowitego zniesienia kary śmierci;

10. zwraca uwagę na postępy dokonane przez kobiety irańskie w dziedzinach edukacji, nauki i badań, czego dowodem jest fakt, że większość studentów na irańskich uniwersytetach stanowią kobiety; apeluje do Islamskiej Republiki Iranu o eliminację, zarówno w prawie, jak i w praktyce, wszelkich form dyskryminacji i innych naruszeń praw człowieka skierowanych przeciwko kobietom i dziewczętom; zdecydowanie wspiera irańskie kobiety i obrońców praw człowieka, którzy nadal bronią praw człowieka, pomimo trudności i szykan, na jakie są narażeni;

11. wzywa władze Iranu do zajęcia się wszelkimi formami dyskryminacji osób należących do mniejszości etnicznych i religijnych, w tym chrześcijan i Baha'ï oraz osób LGBTI, a także do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich osób uwięzionych za korzystanie z prawa do wolności religii lub przekonań bądź za orientację seksualną;

12. wzywa do wszczęcia pod przewodnictwem ONZ dochodzenia w sprawie przestępstw uznanych za takie na mocy prawa międzynarodowego i innych poważnych naruszeń praw człowieka popełnionych podczas protestów w listopadzie 2019 r. i styczniu 2020 r.; wzywa UE i jej państwa członkowskie do przyjęcia ukierunkowanych środków ograniczających wobec urzędników odpowiedzialnych za te nadużycia;

13. zdecydowanie popiera aspiracje Irańczyków, którzy chcą żyć w wolnym, stabilnym, sprzyjającym włączeniu społecznemu i demokratycznym kraju, szanującym swoje krajowe i międzynarodowe zobowiązania w dziedzinie praw człowieka i podstawowych wolności; wzywa władze Iranu do zapewnienia niezależnych i bezstronnych dochodzeń w sprawie wszystkich ofiar śmiertelnych protestów, dochodzeń przeciwko wszystkim osobom podejrzanym o ponoszenie odpowiedzialności karnej za zabójstwa demonstrantów oraz w sprawie wszystkich ofiar trwających przymusowych zaginięć i egzekucji pozasądowych; wzywa ponadto władze Iranu do ekshumacji i zwracania szczątków ofiar ich rodzinom, do identyfikowania i ścigania sprawców oraz do zapewnienia ofiarom skutecznych środków odwoławczych;

14. z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie przez Radę mechanizmu sankcji w zakresie praw człowieka, tzw. ustawy Magnickiego, jako ważnego instrumentu UE służącego nakładaniu sankcji na osoby naruszające prawa człowieka; apeluje o ukierunkowane środki przeciwko irańskim urzędnikom, którzy dopuścili się poważnych naruszeń praw człowieka, łącznie z niedawnymi egzekucjami Ruhollaha Zama i Navida Afkarięgo oraz arbitralnym zatrzymaniem w Iranie obywateli posiadających podwójne obywatelstwo i obcokrajowców, a także przeciwko osobom zamieszkanym w rażąco naruszające prawa człowieka, w tym sędziom, którzy skazywali na karę śmierci dziennikarzy, obrońców praw człowieka, dysydentów i działaczy politycznych;

15. uważa, że konieczne będą dalsze ukierunkowane sankcje, jeżeli władze Iranu nie uwolnią dr Djalaliego, czego domagają się UE i jej państwa członkowskie;

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

16. wzywa Radę do poruszenia kwestii łamania praw człowieka jako kluczowego elementu współpracy dwustronnej z Iranem, zgodnie ze wspólnym oświadczeniem wiceprzewodniczącego/wysokiego przedstawiciela i irańskiego ministra spraw zagranicznych z kwietnia 2016 r.; wzywa ESDZ do dalszego uwzględniania praw człowieka, w szczególności sytuacji obrońców praw człowieka, w kontekście dialogu wysokiego szczebla między UE a Iranem, oraz zdecydowanie wzywa władze Iranu do zaprzestania wszelkich aktów zastraszania i represaliów wobec obrońców praw człowieka za komunikowanie się z urzędnikami UE i ONZ;
 17. wzywa ESDZ i państwa członkowskie UE do pełnego wspierania laureatów Nagrody im. Sacharowa za pośrednictwem ich przedstawicielstw dyplomatycznych i konsularnych oraz poprzez ustanowienie wewnętrznej międzyinstytucjonalnej grupy zadaniowej wspierającej zagrożonych laureatów Nagrody im. Sacharowa; jest zdania, że delegatury UE powinny zwiększyć wsparcie dla zagrożonych laureatów;
 18. wzywa ESDZ do wzmocnienia jej potencjału w zakresie przeciwdziałania ingerencjom i kampanii dezinformacji prowadzonej przez Iran w Europie; wzywa władze Iranu do zniesienia cenzury usług i treści internetowych oraz do zaprzestania stosowania blokad internetowych niezgodnych z międzynarodowymi prawami człowieka;
 19. wzywa UE i jej państwa członkowskie do zajęcia się szczególnie trudną sytuacją obrońców praw człowieka za pomocą odpowiednich środków ochrony, które będą je chronić przed konkretnym i uwarunkowanym płcią ryzykiem, na jakie są narażone;
 20. wzywa władze Iranu do wystosowania stałego zaproszenia dla przedstawicieli wszystkich specjalnych procedur Rady Praw Człowieka ONZ oraz do proaktywnej współpracy; wzywa je przede wszystkim do dopilnowania, aby specjalny sprawozdawca ONZ ds. sytuacji w zakresie praw człowieka w Islamskiej Republice Iranu mógł wjechać do kraju;
 21. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, Wiceprzewodniczącemu Komisji / Wysokiemu Przedstawicielowi Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, rządów i parlamentom państw członkowskich, Najwyższemu Przywódcy Islamskiej Republiki Iranu, prezydentowi Islamskiej Republiki Iranu oraz członkom Madżlisu.
-